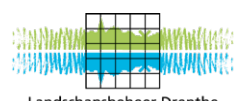

FOTO GEERT DE VRIES

2017

Landschapsbeheer Drenthe

Jaarverslag
vrijwillige weidevogelbescherming

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

Wanneer u begint te lezen in dit jaarverslag staat de lente voor de deur. In de lente ondergaat de natuur een ware metamorfose. Bloemen komen tot bloei, gras is groener en overal waar je komt hoor je de vogels. Ik hoop dat we dit jaar en de komende jaren meer en meer weidevogels om ons heen zien en horen. Dat zou een teken zijn dat onze gezamenlijk ingeslagen weg werkt.

Het afgelopen jaar zijn we gestart met het uitvoeren van het Drentse actieplan voor behoud en bescherming van Akker- en Weidevogels. Dit eerste jaar hebben we vooral geïnvesteerd in samenwerking. Samenwerking die nodig is om het actieplan waarvoor we samen aan de lat staan uit te voeren. Hier mogen we trots op zijn, want deze samenwerking met zoveel partijen is uniek in Nederland. We hebben al ruim 13 acties uit het plan uitgevoerd: Zo is er een maatregelenmakelaar gekomen, die acties coördineert. Er zijn gebiedsplannen met concrete maatregelen opgesteld, samen met onder andere agrariërs, terreinbeheerders, vrijwilligers en wildbeheereenheden.

In de eerste voortgangsrapportage schrijven alle 14 partners dat de samenwerking werkt, maar dat we er nog niet zijn. Gelukkig zit doen in onze natuur en ben ik ervan overtuigd dat we de ingeslagen weg de komende jaren kunnen voortzetten.

In dit jaarverslag blikt de Vrijwillige Weidevogelbescherming terug op de resultaten uit 2017. Resultaten die behaald zijn met dank aan de enorme inzet van vrijwilligers. De smeerolie van het gebied en de oren en ogen in het veld. Ik wens iedereen ook dit jaar een goed broedseizoen. Ik ga het met veel belangstelling volgen.

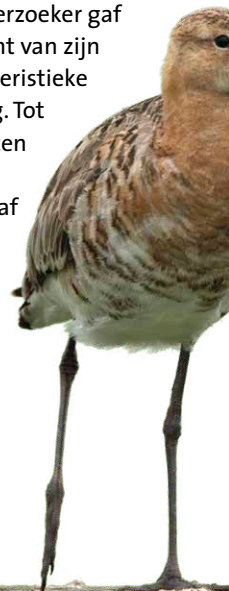
Henk Jumelet
Gedeputeerde Provincie Drenthe

Jaaravond

Jaarlijks wordt begin maart de zogenoemde jaaravond georganiseerd. Op dinsdag 21 maart 2017 opende Jacob Mulder in Meursinge Westerbork deze informatieve avond voor vrijwilligers en deelnemende agrariërs. Speciale gasten waren Aad van Paassen, landelijke coördinator Boerenlandvogels van LandschappenNL, gedeputeerde Henk Jumelet, VVV statenlid Jan Luuk Stel en Henk Nijmeijer, Statenlid van GroenLinks en initiatiefnemer van de motie 'Behoud weide- en akkervogels Drenthe'.

Tijdens de jaaravond komen allerlei zaken aan bod: een terugblik naar het voorgaande jaar en zaken die komend weidevogelseizoen van belang zijn. Henk Nijmeijer vertelde bijvoorbeeld welke stappen zijn gezet in het kader van het reddingsplan. Jaap van Gorkum presenteerde de resultaten van het broedseizoen 2016. Tevens lichtte hij de nieuwe aanvullende mogelijkheden toe die vanuit het reddingsplan beschikbaar waren. Jelle Loonstra van de Rijksuniversiteit Groningen deelde de laatste onderzoekresultaten van het grutto-onderzoek. Bert Dijkstra, Senior projectleider van Landschapsbeheer Drenthe en scholeksteronderzoeker gaf de aanwezigen een overzicht van zijn onderzoek naar deze karakteristieke vogel in Assen en omgeving. Tot slot werd de avond afgesloten met een prachtige film en beeldmateriaal van fotograaf en filmmaker Hans Hut.

Groepen

De vrijwillige weidvogelbescherming in Drenthe bestaat uit 33 vrijwilligersgroepen die de akkers- en weilanden afspeuren. Bijna alle groepen zijn tevens actief met de bescherming van andere vogels op het boerenland, zoals uilen en zwaluwen. De vrijwilligers uit Echten stopten in 2015. Arend Fieten is bereid gevonden de weidvogelbescherming rondom Echten weer op te pakken. Na het stoppen van de coördinator in Beilen

is Douwe de Valk bereid gevonden de coördinatie op te pakken. Douwe is een nieuwe vrijwilliger met veel weidvogelervaring vanuit het verleden. Bij IVN Peize stopte Wil van Wijk als coördinator. Wil was vanaf de start van het project (1996) actief.

Cursus

Een vast onderdeel bij de start van het weidvogelseizoen is het werven van nieuwe weidvogelbeschermers. Het Wapen van Exloo is op 27 februari en 7 maart de locatie voor de beginnerscursus weidvogelbescherming. Van de negentien cursisten worden er tien in de kansrijke gebieden ingezet. Harrie Hovenkamp, akkerbouwer in het Hunzedal bij Zuidlaren, geeft uitleg over de landbouw. Speciaal voor het tv-programma Roeg! maakt RTV Drenthe opnames van de cursus.

FOTO: HIEKE BRAAKSMA

Gebiedscoördinatie

Van 2010 t/m 2016 coördineerde Landschapsbeheer het weidvogelbeheer in de als kansrijk geselecteerde gebieden. Vanaf 2016 is deze coördinatie een taak van Agrarische Natuur Drenthe (AND). Vanwege de kennis, ervaring en de combinatiemogelijkheden met het vrijwillig weidvogelbeheer in de gehele provincie wordt Landschapsbeheer Drenthe voor deze coördinerende rol ingehuurd. In 2017 is naast het Drostendiep een tweede gebied ingericht: het Hunzedal bij Zuidlaren. In 2018 krijgt dit gebied een extra impuls. Gebiedsdekkend wordt elk jaar een alarm- en gezinnentelling georganiseerd. Met deze gegevens wordt vastgesteld of het broedresultaat succesvol is. Uit deze gegevens is gebleken dat de weidvogels in het Drostendiep en het Hunzedal in 2017 een redelijk seizoen hadden.

Motie 'Behoud weide- en akkervogels'

Na de brandbrief vanuit de vrijwillige weidevogelbeschermers en de motie van GroenLinks, de PvdA en de VVD is op 2 februari 2017 het plan van aanpak 'Behoud Weide- en Akkervogels' door alle betrokken partijen ondertekend. De samenwerking in de door Landschapsbeheer Drenthe voorgestelde kansrijke gebieden, stond hierbij voorop. De coördinerende en uitvoerende taak is door Landschapsbeheer in samenwerking met AND opgepakt.

In 2017 zijn de eerste stappen in het plan van aanpak gezet. Voor de weidevogels lag de aandacht in het Hunzedal, Ruinen/Ruinerwold, Coevorden (west) en Alteveer/Kerkenveld. Binnen deze gebieden is gezocht naar passende beheermaatregelen, afspraken met

betrekking tot biotoopverbetering en samenwerking. Voor deze vier gebieden is tevens een ontheffing aangevraagd voor het bejagen van de vos met behulp van een lichtbak. Voor het verbeteren van de biotoop is € 50.000,- beschikbaar gesteld. Vanuit deze middelen zijn tevens camera's, wildredders en voskerende rasters aangeschaft.

In het najaar zijn er door AND beheerplannen voor kansrijke akkervogelgebieden ontwikkeld. In 2018 vinden, in het kader van de motie, in het Eexterveld, de Broekstreek, de Veenkoloniën en het Zeijerveld activiteiten plaats ten behoeve van het behoud van akkervogels.

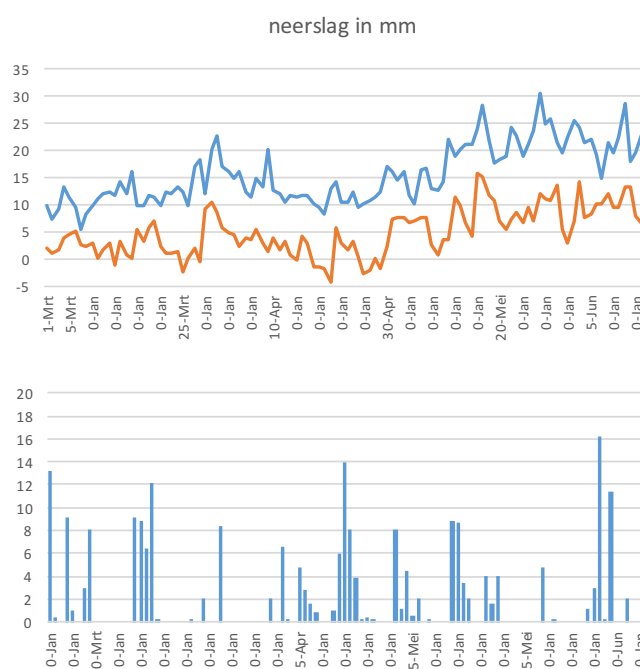
FOTO GERIT COMMER

Het weer in het broedseizoen

Na een matige vorstperiode in de tweede helft van januari, kwam in februari de temperatuur iets boven het langjarig gemiddelde. In maart en april was het gemiddeld 7,6 graden en dat is voor april te koud. In de grafiek is te zien dat het maximum pas eind april boven de, voor kleine kuikens belangrijke, drempelwaarde van 15 graden steeg.

Door de combinatie van kou en neerslag was april extra zwaar. Normaliter komen in de tweede helft van april de meeste kievitkuikens uit. Door de lage temperatuur hebben veel kuikens het niet gered.

In mei liep de temperatuur rustig op. Van koude nachten was geen sprake meer en om de paar dagen viel er regen. Voor de weidevogels is dit prettig, want het voedsel is minder goed bereikbaar in langdurige droge perioden.

Neerslag en temperatuurverloop in het broedseizoen 2017

Resultaten per groep

	Kievit	Grutto	Scholek.	Wulp	Turel.	Overig	Totaal
Weidevogelbescherming Roden	38	3	8	2	3		54
Weidevogelbescherming Vries	7						7
Weidevogelbescherming Ruinen	19			6	2		27
Weidevogelbescherming Hooghalen	11		1				12
Natuurwerkgroep Ruinerwold	61	7	7	9	6		90
Weidevogelbescherming Oosterhesselen	121	2	14	4		4	145
Stichting Vogelwerkgroep Emmen	246	2	27	4		15	294
Vogelwerkgroep Vliegvlug	20	2					22
Weidevogelbescherming Roderwolde							0
IVN Westerveld	12			1			13
IVN Norg	21		2			1	24
Weidevogelbescherming Beilen	83		2	2		3	90
Weidevogelbescherming Alteveer	62	3	1	1			67
Natuur- en milieuvereniging 'Het Stroomdal'	230	13	29	4			276
Ver. Vrienden van de Weidevogels	49		4				53
IVN Aa & Hunze	93		12	1		6	112
Weidevogelbescherming Westerbork	40		1	2			43
Natuurwerkgroep Dalen	78	26	4	4	3	2	117
Weidevogelbescherming Zwiggelte							0
Weidevogelbescherming Echten							0
Weidevogelbescherming Assen e.o.	81		20	3			104
IVN Peize	19		1		2		22
Vogelwacht Uffelte e.o.	79		4	14			97
Weidevogelvereniging Lumosa limosa Zuidlaren	35	8	1	2		1	47
Weidevogelbescherming Eelde e.o.	60	4	15	5	16	1	101
Weidevogelbescherming Koekange	9		5	1		1	16
De Weide Hoozevee							0
Weidevogelbescherming Smilde e.o.	71		3	3		3	80
Stichting Boermarkte Wapserveen	124	2	6			2	134
Weidevogelbescherming Gasteren	45		3			2	50
Weidevogelbescherming Kerkenveld	2						2
Boerenlandvogels De Veenkoloniën	31		2	1			34
Individuele vrijwilligers							0
Totaal	1747	72	172	69	32	41	2133

Deelnemende vrijwilligersgroepen

Weidevogelbescherming Roden	J. Baard	Zonnehof 20	9301 JC Roden	050-5015243	jajoba@ziggo.nl
Weidevogelbescherming Vries	R. Barkhof	Boskamp 16	9481 JG Vries	0592-541581	rbarkhof@hotmail.com
Weidevogelbescherming Ruinen	G. Westenbrink	Hees	7963 PA Ruinen	0522-472368	gr.westenbrink.7963pa@canaldigitaal.nl
Weidevogelbescherming Hooghalen	H. Boer	Heuvingerweg 1	9414 TE Hooghalen	0593-592807	heuvingshof@kpnmail.nl
Natuurwerkgroep Ruinerwold	K. Boxem	Dr. Larijweg 99	7961 NP Ruinerwold	0522-481861	komibo@hotmail.com
Weidevogelbescherming Oosterhesselen	J.P. Cleveringa	Smalthaarweg 10	7861 BN Oosterhesselen	0524-581331	j.p.cleveringa@planet.nl
Vogelwerkgroep Emmen	L. Buwalda	Meerstraat 12	7815 XG Emmen	06-13690069	annely.buwalda@ziggo.nl
Milieusamenwerkingsverband 't Riestlaand	R. Rooze	Commissieweg 7	7957 NC De Wijk	0522-442004	renerooze@hotmail.com
Vogelwerkgroep Vliegvlug	H. Folkerts	Werkhorst 3	7944 AP Meppel	0522-257282	folkertsh@home.nl
Weidevogelbescherming Roderwolde	H. Heuker	Bovenland 15	9315 PH Roderwolde	06-10247791	anneke_heuker@hotmail.com
IVN Dwingeloo	J. de Weerd	Entingheweg 14a	7991 CC Dwingeloo	0521-591388	tetsjeenjan@gmail.com
IVN Norg	W. Veenstra	Rendijk 9	8433 PX Haulerwijk	0516-422792	wierd.veenstra@gmail.com
Weidevogelbescherming Beilen	D. de Valk	Bereklaauwlaan 14	9413 AP Beilen	0593-853275	douwedevalk@hotmail.com
Weidevogelbescherming Alteveer	J. Volkerts	De Welhaak 17	7908 NH Hoogeveen	0591-278881	volkerts@home.nl
Natuur- en milieuvereniging 'Het Stroomdal'	J. Nicolai	Eschenbruggerdijk 57	7742 PC Coevorden	0524-516727	Jan@Nicolai.com
VVV Borger	mw Roossien	Hamrik 7	9531 ES Borger	0599-235474	
IVN Aa & Hunze	J. Oosterveen	Woerdakkers 21	9461 EB Gieten	0592-261867	jan.oosterveen@online.nl
Weidevogelbescherming Westerbork	J. Bos	Makkum 38	9411 TK Beilen	06-10055421	jacobos@dolfijn.nl
Natuurwerkgroep Dalen	J. de Blouw	Emmerweg 11	7751 AL Dalen	0524-552343	jhdeblouw@hetnet.nl
Weidevogelbescherming Zwiggelte	W. Schuurmans	Zevenhoeksweeg 1	9433 PE Zwiggelte	0593-331479	jaap.vanveen60@gmail.com
Weidevogelbescherming Echten e.o.	A. Fieten	Schoolakkers 17	7932 PM Echten	0528-251369	a.fieten@ziggo.nl
Weidevogelbescherming Assen	P. Verra	Geminisingel 20	9405 RA Assen		pjverra@live.nl
IVN Peize		vacature			
Vogelwerkgroep Uffelte	H. Leenstra	Leeuwerikweg 3	7971 DS Havelte	0521-342233	hermanenymie@planet.nl
Lumosa limosa Zuidlaren	N. Kuik	De Vallei 49	9405 KH Assen	0598-621724	nicokuik@hotmail.com
WVB Eelde	J. Ansing	Westerhorn 32	9761 VN Eelde	050-3094561	hansenjanneke@live.nl
Weidevogelbescherming Koekange	G. Veld	Pr. Magrietlaan 12	7958 SC Koekange	0522-452172	geertveld@home.nl
Weidevogelbescherming 'De Weide'	O. Hoekstra	De Schoof 16	7908 NR Hoogeveen	0528-265860	greetjeenoene@ziggo.nl
WVB Smilde e.o.	E. Meeuwissen	Buitenroede 11	9422 LP Smilde	06-10851451	evertmeeuwissen@outlook.com
Stichting Boermarkte Wapserveen	M. Doorten	Midden 106a	8351 HK Wapserveen	0521-321236	doorten@hotmail.com
WVB Gasteren	G. Struik	Dreslanden 10	9407 JV Assen	0592-343554	ghstruik@home.nl
Weidevogelbescherming Kerkenveld	J. Kremers	De Vennen 17	7921 HZ Kerkenveld	0528-372580	jannes.kremers@hetnet.nl
Boerenlandvogels De Veenkoloniën	mw P. van Koppen	Exloerweg 7	9536 PJ Ees	06-33778908	pvanoppen@hotmail.com

Eerste nestvondsten

Het eerste kievitseizoen werd in zeven provincies op 9 of 10 maart gevonden. Niet eerder lagen de eerste nestvondsten in de provincies zo dicht bij elkaar. Limburg was op 13 maart de laatste Nederlandse provincie met het eerste ei. Op www.boerenlandvogelsnederland.nl is meer landelijke informatie te vinden over de weidevogels.

Gevonden legfels

In 2017 is er opnieuw een lager aantal legfels gevonden. Deze daling is vooral bij de kievit, de grutto en de tureluur zichtbaar. Van de scholekster worden er in 2017 meer nesten geregistreerd ten opzichte van het voorjaar van 2016.

Uitkomst en verlies

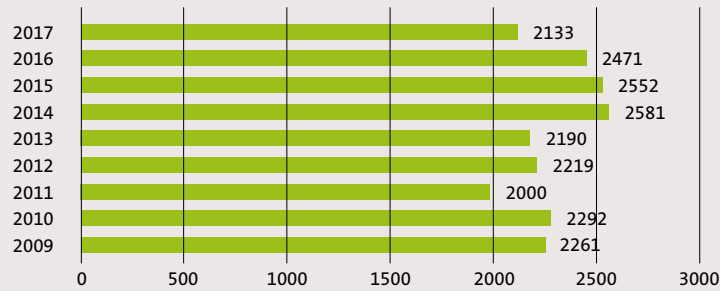
Bij de steltlopers is het uitkomstpercentage gemiddeld hoger dan in 2017. Alleen bij de scholekster ligt het percentage lager. De uitkomst van de tureluurnesten is in 2017 met bijna 83% hoog. In de afgelopen tien jaar werd dit hoge broedsucces slecht één keer behaald. Het percentage nesten waarbij predatie de hoofdoorzaak is, blijft net als in 2017, 33 procent.

Beschermingsactiviteiten

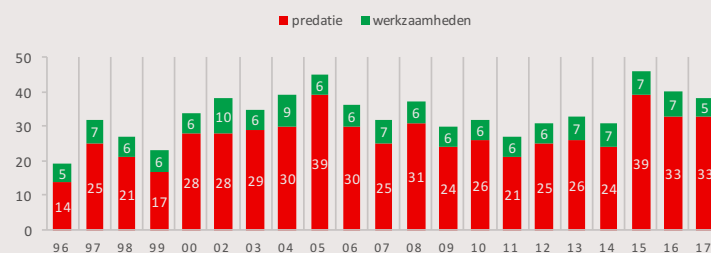
Bij 545 van de ruim 2100 nesten is er een beschermingsmaatregel genoteerd. Helaas wordt door de vrijwilligers vaak vergeten een aantekening te maken van de landbewerking waarbij de nesten zijn ontzien. Van deze gespaarde nesten komt ruim 66% uit. Op het bouwland wordt, vanwege vaak meerdere bewerkingen, rieten mandjes gebruikt bij het verplaatsen van de nesten. Bij 60 nesten wordt deze beschermingshandeling genoteerd. Bijna de helft van deze in mandjes geplaatste nesten komen de eieren uit. Landschapsbeheer faciliteert haar vrijwilligers in het gebruik van deze mandjes.

	Drenthe		Nederland	
Kievit	10 maart	Jaap Kiers	9 maart	Overijssel
Grutto	10 april	Luit Houtman	22 maart	Noord-Holland
Tureluur	29 april	Henk Holtjen	26 maart	Noord-Holland
Scholekster	10 april	Jan Lubbinge	24 maart	Noord-Holland
Wulp	31 maart	Groep Dalen	21 maart	Overijssel

Eerste nestvondsten 2017

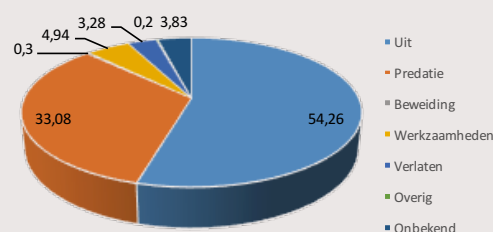

Aantal gevonden legfels in de periode 2009-2017

Verliezen (%) door predatie en werkzaamheden in de periode 1996-2017

	Aantal	% uit
Aanaarden	36	91%
Bemesten	62	66%
Gewasbescherming	99	79%
Ploegen / eggen	120	65%
Rollen / slepen	2	50%
Zaaian / poten	86	65%
Maaian	29	76%
Overig	51	46%

Overzicht uitkomst en verliesoorzaken alle soorten

Landschapsbeheer Drenthe

Kloosterstraat 11
9401 KD Assen
info@lbdrenthe.nl
www.lbdrenthe.nl

www.facebook.com/lbdrenthe
www.twitter.com/lbdrenthe

In 2017 werden er mooie projecten gerealiseerd dankzij de financiële bijdragen van:

provincie Drenthe

Drentse gemeenten en Regio Groningen-Assen